

LIETUVOS ARCHITEKTŲ SĄJUNGOS ARCHITEKTŪROS KONKURSŲ ORGANIZAVIMO NUOSTATAI

2018-04-20 projektas

1. Bendrosios nuostatos

1.1 Šie nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Lietuvos architektų sąjungos (toliau – LAS) organizuojamų architektūrinių konkursų (toliau – Konkursų) tvarką.

1.2 Architektūrinių konkursų sąvoka apima statinių, urbanistinių darinių bei kraštovaizdžio elementų geriausios idėjos ar projekto atrankos procedūras. Konkurso organizavimo sąvoka apima ir Konkurso organizavimo, ir jo vykdymo darbus.

1.3 Šie Nuostatai parengti vadovaujantis Europos architektų tarybos (ACE), Tarptautinės architektų sąjungos (UIA) bei UNESCO rekomendacijomis ir šiais LAS pripažįstamais architektūrinių konkursų organizavimo principais:

- 1.3.1 Kiekvienas naujai projektuojamas pastatas, kvartalas, miesto ar užmiesčio teritorija, mažosios architektūros ar kitoks architektūrinis objektas keičia žmogų supančią aplinką, darančią tiesioginę įtaką žmogaus gyvenimo kokybei, todėl sprendimas pasirenkant projektą turi būti paremtas projekto sprendinių kokybe, o ne kaina;
- 1.3.2 Konkursas yra vienas iš efektyviausių būdų pasiekti aukščiausių architektūrinių sprendinių kokybę;
- 1.3.3 Konkursas – tai procedūra, kai sąžiningai ir profesionaliai vertinami ir išrenkami geriausi architektų, kraštovaizdžio architektų, urbanistų, dizainerių ir kt. specialistų, dalyvaujančių Konkurse, siūlomi sprendiniai;
- 1.3.4 Konkursas turi atliepti visų dalyvaujančių pusių (visuomenės, užsakovo, dalyvių) interesus;
- 1.3.5 Konkursas organizuojamas pagal iš anksto nustatytą programą ir aprašytus vertinimo kriterijus, darbus anonimiškai vertina nepriklausomi (nesusiję su Užsakovu giminytės, verslo, darbo ir pan. santykiais) vertintojai;

1.4 Santykius tarp Konkurso užsakovo (toliau – Užsakovo) ir LAS nustato Konkurso organizavimo sutartis (toliau – Sutartis), kurios privalomasis priedas yra šie Nuostatai.

1.5 Konkretaus Konkurso organizavimo tvarką nustatančios sąlygos (toliau – Konkurso sąlygos arba Sąlygos) privalo atitikti šiuos Nuostatus ir apimti visus juose nustatytus Konkurso organizavimo tvarkos, Konkursą organizuojančių asmenų ir Konkurso dalyvių (toliau – Konkurso dalyvių arba Dalyvių) teisių, pareigų ir atsakomybės bei ginčų sprendimo tvarkos reikalavimus. Neperkėlus į Konkurso sąlygas šių reikalavimų, jose turi būti pateikiamos nuorodos į šiuos Nuostatus.

1.6 Organizuojant projekto konkursus pagal viešųjų pirkimų įstatymą be šių nuostatų privaloma vadovautis viešuosius pirkimus reglamentuojančiais teisės aktais. Tokiais atvejais šiais Nuostatais vadovaujama tiek, kiek jie neprieštaruja imperatyvioms viešuosius pirkimus reglamentuojančioms teisės normoms. Tokiuose konkursuose projekto kaina negali būti laikoma aukščiausiu vertinimo kriterijumi.

2. Vykdytojas ir Dalyviai

2.1 Konkursas turi atliepti visų dalyvaujančių pusių – visuomenės, užsakovo, dalyvių (architektų) interesus;

2.2 Visų 3 dalyvaujančių pusių interesų suderinimą, nešališkumą, organizavimo, vertinimo ir viešinimo

kokybę užtikrina Konkurso vykdytojo – LAS.

2.3 Organizuodama konkursą, LAS veikia pagal šiuos Nuostatus, prie šių Nuostatų pridedamo Priedo Nr. 1 „Architektūros konkursų vykdymo rekomendacijos“ ir subordinaciją.

2.4 Santykius tarp Konkurso užsakovo (toliau – Užsakovo) ir LAS nustato Konkurso organizavimo sutartis (toliau – Sutartis), kurios privalomasis priedas yra šie Nuostatai.

3. Konkursų rūšys

3.1 Atviras konkursas – konkursas, kuriame gali dalyvauti visi asmenys, atitinkantys Konkurso dalyviams keliamus kvalifikacinius reikalavimus. Dalyvių skaičius neribojamas.

3.2 Ribotas konkursas – paskelbus viešą kvietimą dalyviai atrinkami taikant pirminės atrankos kriterijus.

3.3 Kviestinis konkursas – Užsakovas tiesiogiai kviečia pasirinktus dalyvius.

4. Konkursų tipai:

4.1 Projekto konkursas – tai Konkursas, kurio tikslas yra rasti geriausią architektūrinį sprendimą. Su pirmosios vietos laimėtoju Užsakovas derasi dėl projektavimo darbų rangos arba projektavimo valdymo, arba architektūrinės projekto dalies valdymo sutarties.

Projekto konkursuose sukuriama planuojamo įgyvendinti projekto architektūriniai sprendiniai, atitinkantys detalią programą ir reikalavimus.

4.2 Idėjų konkursas – tai Konkursas, kurio tikslas yra rasti ir/ar palyginti kuo daugiau sprendinių ar jų variantų. Idėjų konkursai naudingi ruošiantis vėlesniems planavimo etapams arba rengiantis projekto konkursui. Jo metu taip pat galima atrinkti dalyvius Ribotam konkursui.

Jei Užsakovas pageidauja panaudoti konkurso rezultatus, toks naudojimas turi būti atlygintas vadovaujantis autoriaus teisių įstatymu ir konkurso taisyklėmis.

Idėjų konkursų prizinis fondas turi būti pakankamas ir proporcingas ištekliams, reikalingiems konkurso darbui parengti. Jis turėtų būti didesnis nei projekto konkursų prizinis fondas.

5. Konkursų etapiškumas

5.1 Vieno etapo Konkursas – tai Konkursas, kurį organizuojant rengiama tik viena Konkurso darbų vertinimo procedūra. Toks Konkursas yra rekomenduojamas nedidelės apimties objektams ir tik tuomet, kai norint įgyvendinti Konkurso sąlygose apibrėžtą objektą, nereikia rengti ar keisti teritorijų planavimo dokumentų.

5.2 Dviejų etapų Konkursas – tai Konkursas, kurį organizuojant rengiamos dvi Konkurso darbų vertinimo procedūros. Šis Konkursas rekomenduojamas didesnės apimties ar sudėtingiems objektams, planavimo projektams.

Pirmajame etape dalyviai pateikia koncepcijas, preliminarinius projekto pasiūlymus. Pateikiamos medžiagos apimtis – minimali. Vertinimo komisija antrajam etapui išrenka atitinkamą dalyvių skaičių. Visi antrojo etapo dalyviai gauna atitinkamą, vienodo dydžio atlygį (kompensaciją), kuris yra prizinio fondo dalis. Papildomai po antrojo etapo paskiriamos premijos. Atlygis (kompensacija) ir premijos išmokami konkursui pasibaigus.

Dviejų etapų konkurso atveju vertinimo komisija turi būti ta pati abiejuose etapuose, o dalyvių anonimiškumas išlaikomas iki galutinio vertinimo komisijos sprendimo.

6. Taisyklės

Toliau pateikiamos taisyklės, kurių būtina laikytis kiekviename architektūros konkurse:

6.1 taisyklė. Vienodos galimybės visiems dalyviams

6.1.1 Visiems dalyviams tuo pačiu metu pateikiama vienoda informacija.

6.1.2 Dalyviai ir vertinimo komisijos nariai negali keisti informacija; į klausimus dėl konkurso sąlygų atsakoma visiems dalyviams vienu metu.

6.1.3 Asmenys, kurie negali dalyvauti konkurse: projekto užsakovo ar bet kurio vertinimo komisijos nario atstovai, partneriai ar darbuotojai, taip pat bet kuris asmuo, dalyvavęs rengiant konkursą bei kiti asmenys, susipažinę su Konkurso sąlygų turiniu iki Konkurso paskelbimo negali dalyvauti konkurse ar padėti jo dalyviams.

6.2 taisyklė. Procedūros skaidrumas

6.2.1 Visi konkurso darbai pavišunami ekspozicijoje ir/arba skaitmeniniu būdu prieš Vertinimo komisijos posėdžius.

6.2.2 Pasibaigus Konkurso vertinimo procedūroms, parengiama Konkurso ataskaita, kurioje aprašoma Konkurso eiga, rezultatai (neįvardinant autorių, žr. punktą 6.2.5) bei pateikiami Vertinimo komisijos komentarai apie Konkursui pateiktus darbus:

6.2.2.1 Dviejų etapų konkurso atveju komentarai pateikiami apie kiekvieną antrajame etape dalyvavusį darbą;

6.2.2.2 Vieno etapo Konkurso atveju rekomenduojama pateikti komentarus apie kiekvieną Konkursui pateiktą darbą ir privaloma pateikti komentarus apie prizines vietas laimėjusius darbus.

6.2.3 Dviejų etapų Konkurse rengiama viena Konkurso ataskaita (pasibaigus antrojo etapo vertinimo procedūrai). Ataskaitą pasirašo visi Vertinimo komisijos nariai.

6.2.4 Konkurso ataskaita paskelbiama viešai.

6.2.5 Konkurso ataskaita parengiama prieš atplėšiant identifikacinius vokus.

6.2.6 Konkurso laimėtojų pavardės pavišamos po identifikacinių vokų atplėšimo.

6.3 taisyklė. Vertinimo komisijos nešališkumas

6.3.1 Vertinimo komisija sprendimus priima ar nuomonę reiškia savarankiškai.

6.3.2 Vertinimo komisija nustato laimėtoją ir skiria prizus.

6.3.3 Kai iš dalyvių reikalaujama konkrečios profesinės kvalifikacijos, bent trečdalis vertinimo komisijos narių turi turėti ne žemesnę kvalifikaciją kaip ir dalyviai.

6.3.4 Daugiau kaip pusė vertinimo komisijos narių turi būti nepriklausomi nuo Užsakovo ir skiriami LAS.

6.3.5 Vertinimo komisija nagrinėja projektus anonimiškai, remdamasi tik konkurso sąlygose nurodytais kriterijais.

6.3.6 Reitinguotų darbų sąrašas užfiksuojamas komisijos protokole, kuriam pritaria Vertinimo komisijos nariai. Šiame protokole pateikiami projektų įvertinimas ir aiški rekomendacija, kas turi būti daroma su konkurso rezultatais (žiūr. punktus 6.2.2.1 ir 6.2.2.2).

6.4 taisyklė. Konkurso sąlygos

6.4.1 Konkurso sąlygos turi būti aiškios ir nedviprasmiškos. Turi būti aiškiai nurodyti projekto konkurso reikalavimai. Skirtumas tarp privalomų ir neprivalomų reikalavimų (rekomendacijų) turi būti aiškus.

6.4.2 Privalomų reikalavimų turi būti kuo mažiau ir tik tiek, kiek būtina reikia. Vertinami tik tie konkursui pateikti darbai, kurie atitinka privalomus reikalavimus.

6.4.3 Vertinimo komisija turi būti įvardyta Konkurso sąlygose.

6.4.4 Konkurso sąlygose turi būti pateikti vertinimo kriterijai ir, jeigu yra, įvardijama jų hierarhija.

6.4.5 Turi būti pateiktas aiškus Užsakovo ketinimas pasirašyti (ar nepasirašyti) su konkurso laimėtoju projektavimo sutartį ar kitaip panaudoti laimėjusį projektą.

6.4.7 Konkurso dalyvių pateikiamos medžiagos turi būti reikalaujama minimaliai, tačiau tiek, kiek būtina vertinimo komisijos sprendimui priimti. Bet kokia papildoma, konkurso sąlygose neįvardinta medžiaga turi būti neeksponuojama ir nepateikiama Vertinimo komisijai.

6.4.6 Vertinimo komisija turi pritarti konkurso sąlygoms prieš paskelbiant konkursą.

6.4.7 Priimdamas Sąlygas dalyvis patvirtina, kad su jomis sutinka.

6.5 taisyklė. Anonimiškumas

6.5.1. Visų tipų konkursai yra anonimiški: t.y., iki identifikacinių vokų atplėšimo nėra atskleidžiama konkretaus darbo autorystė.

6.6 taisyklė. Piniginis prizas ir atlyginimas

6.6.1 Prizai, piniginis prizas arba atlyginimas turi būti nustatytas ir paskelbtas konkurso sąlygose. Nustatant piniginį prizą ar atlyginimą, turi būti adekvatus ryšys tarp rezultatų, reikalaujamų iš konkurso dalyvių, ir honorarų, įprastai nustatomų tokiai užduočiai.

6.6.2 Antrajame konkurso etape kiekvienam to etapo dalyviui mokamas atlygis (kompensacija už darbą), kuris yra viso konkurso piniginių prizų fondo dalis.

6.7 taisyklė. Autoriaus teisės

6.7.1 Autorinės teisės į konkurso darbą lieka autoriui/ams.

6.7.2 Užsakovas įgyja teises į konkurso darbus tik susipažinimo, paviešinimo ir parodomaisiais tikslais.

6.7.3. Šios ribos negali būti pakeistos be raštiško Konkurso darbo autoriaus sutikimo.

6.8 taisyklė. Ginčų sprendimas

6.8.1 Rekomenduojama, kad **prieš taikant teismines procedūras**, bet kokie ginčai dėl konkurso tvarkos būtų **nagrinėjami** atitinkamose nacionalinėse profesinėse organizacijose (LAS).

6.9 taisyklė. Visuomenės dalyvavimas

6.9.1 Visuomenė gali dalyvauti rengiant projekto konkursus, ypač miestų planavimo ir miestų plėtros srityje: apklausų, viešų diskusijų, kūrybinių dirbtuvių pagalba, kalbant apie poreikius, aptariant alternatyvas, bendradarbiaujant programos parengime.

6.9.2. Sprendimo priėmimo procese vertinimo komisija gali atsižvelgti į visuomenės nuomonę. Tačiau galutinį sprendimą priima vertinimo komisija.

A. Architektūros konkursų vykdymo rekomendacijos (žr. priedą Nr. 1)